

Prodajata van Šibenika
— na tromjeseč 3 Kr. —
— na pol godine 6 Kr. —

Prodajata u Šibeniku
sa donošanjem lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.
Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Prodajata i pisma šalju se
Uredništvu. Nefrankirana sa
pisma ne primaju. Rukopisi
se ne vraćaju. Uglasti, pri-
občena pisma, zahvale itd
tiskaju se po 20 para redak
= ili po pogodbi. = =

Da se razumijemo.

Ima listova, koji nam prigovaraju, a ima ih i koji se vesele, što smo podvrgli pravednoj kritici neuspjeh akcije započete riečkom resolucijom. Oni, koji se vesele i oni, koji nam prigovaraju, misle da to mogu činiti, jer da smo mi vruće zagovarali potrebu te akcije.

„Crvena Hrvatska“ izričito nam veli, da naš izstup nije samo nelogičan, nego da nije ni pravedan ni politički. Politički nije, jer da mi navraćamo vođu na mlit ljudima, koji su sve uložili, da osuješte ono, što smo proglasili korisnim i potrebitim za Hrvate, a nije pravedan, jer da ljudi, koji nas zastupaju u dogovorima sa Magjarima, zasluzuju i po svom radu i po prilikama, u našem rade, malo više obzira. „Crvena Hrvatska“ opravdava nadalje postupanje naših delegata i hoće da je ono bilo uprav po političkom taktu, te izključuje svaku samovolju, a o tajnovitosti kaže, da je to sredstvo samoobrane. Čast zastave ne čuvaju samo vođe, piše „Crvena Hrvatska“, nego i vojnici. Poznavajuć ljude i događaje, veli ona, za vođe smo sigurni, ali za vojsku nismo, kad vidimo, kako se neoprezno sipa u narod nepovjerenje prema akciji poduzetoj od riečkog sastanka bez obzira na posljedice, koje bi nastale, kada bi to preuzelo mala.

Mi smo na sve ove prigovore „Crvene Hrvatske“ i drugih listova već odgovorili uprav onim razlozima, po kojima smo osudili neuspjeh dogovora i u obće slabo, rekli bi, neparlamentarno vođenje cele akcije. Mislimo, da su naši razlozi bili dobri čim ih nitko nije mogao opovrći ili oslabiti. Tješit se budućnošću i maštanjem o dobrom izpaku jednog poduzeća, koje nije dobro započeto, možemo u našim osobnim poslovima, ali gdje se radi o narodnom kojem poduzeću tu ne priznajemo ni maštanje ni utjehe, tu odlučuju samo činjenice, na kojima se u istinu može graditi. U budkojem narodnom poslu ne odlučuje također ni sama volja, ni čestito vođa. Mi pače našim delegatima možemo priznati i dobru volju i čestitost i iskrenost i sve druge kreposti, ali uza sve to ne možemo im priznati, da su u ovim pregovorima radili politički.

Politika nije stvar čustva, nego razuma. Borba je to radi narodne i državne koristi. U ovoj borbi upotrebljava se svako moguće oružje, svako moguće savezništvo.

Mi smo računali, da su Magjari prisiljeni da traže saveznika u svojoj blizini i da su im prirodni saveznici uprav Hrvati. O tom smo mi pisali davno prije riečke resolucije, pa to priznajemo i danas. Ovoga

uvjerenja više manje bili su i jesu skoro svi naši političari.

Magjari su za ovo razpoloženje nas Hrvata znali, a riečkom resolucijom oni su imali u ruci nepobitni dokaz naše pripravnosti da im budemo saveznici.

Sve što se moglo s naše strane učiniti, učinjeno je. Ostajalo je, da nam Magjari odporuče što oni misle o našem savezništvu i kako ga oni shvaćaju. Ako nam bude njihovo shvaćanje po volji, ako oni naš savez kao saveznici prihvaćaju, naša je dužnost, da se zajednički borimo, ali ako oni odgovore nepovoljno, naša je dužnost, da se od njih odalečimo i da do potrebe, ako nam je to koristno, budemo proti njima.

Zadatak naših delegata mislimo da se je morao krećati u ovim granicama. Oni su trebali biti posrednici izmedju Hrvata i Magjara. Oni su morali objaviti svom narodu odgovor Magjara. To je bio jedini uspjeh, koji je narod od naših delegata očekivao. Taj odgovor nije nadošao. Narod ne zna na čemu je. Na neizvjestnosti ne može se graditi. Očekivati dok magjarska koalicija dođe na vladu ne može se smatrati ozbiljnim djelom. To je nadati se. A u politici nada ne vrijedi.

Može li narod biti zadovoljan ovim stanjem stvari? Može li on za jednu neizvjestnost se zagrijavati, izlagati? Može li se i sanjati o stalnoj, organiziranoj akciji u pravcu započetih i prekinutih dogovora?

Ovo su sve pitanja, koja se nameću samo s toga, jer je postupak naših delegata bio malo politički. Naprotiv, da su oni svoje postupanje udesili tako, da dobiju izvjestan odgovor, koji bi mogli objaviti narodu, danas bi stvari drugačije stale. Naš narod bi mogao računati na ono, što u politici najviše vrijedi, na izvjestnost i na poznate okolnosti.

Mi ne mislimo ovdje, da nam je baš bilo nužno, da nam Magjari odgovore po našoj želji. Ne, odgovor Magjara nije stao u našoj moći, pa je mogao biti i nami nepovoljan. Ne mislimo pače, da je bilo nužno znati, hoće li koalicija magjarska biti u većini, na vladi ili ne. To su sve sporadne stvari. Nami je, kao narodu, bilo dosta znati, što magjarska koalicija na naše zahtjeve odgovara, što je ona pripravna za naš savez učiniti i je li to sa naše strane prihvatljivo ili ne. To je bilo dosta i to je bilo sve, za čim su morali ići naši delegati. Nuzgredno je bilo također, jesu li delegati magjarski zastupnici naroda ili njihovih stranaka, a glavno je, da mi znademo što oni kao zastupnici naroda ili svojih stranaka našim delegatima odgovaraju.

Međutim, ni ovako ni onako toga odgovora nema, a mi smo prisiljeni, kao narod, da stojimo prekrštenih ruku dok magjarski delegati budu opet zastupnici ili, kako njeki hoće, dok oni dodju na vladu. A tko nam kaže, da će oni u ovom slučaju htjeti sa Hrvatima pregovarati? Tko nam kaže, da će oni tada smatrati Hrvate svojim saveznicima? Znadu li nam barem to reći naši delegati? Ne, oni to ne znadu, oni samo vjeruju u korektnost, u iskrenost, u dobro razpoloženje Košuta i drugova, ali to, koliko god mi cijenili svačije i dobro razpoloženje, nije za nas nikakovo jamstvo.

Za nas je sve, što smo očekivali od hrvatskih delegata, sastojalo u tom, da stvore bistru situaciju. Oni toga nisu učinili, već su se još pred Magjarima ponizili bez potrebe. Kažemo bez potrebe, jer naš položaj je u današnjim okolnostima bio mnogo jači, nego je Magjara. Mi smo njih mogli prisiliti na podpunu ravnopravnost u svakom slučaju. U slučaju da su se oni izjavili za ravnopravni savez, bili bi smo im izvjni pomoćnici; a u slučaju da su se izjavili proti našoj ravnopravnosti, imali smo tražiti saveznika u istoj Ugarskoj, gdje ima raznih naroda, kojima saveznika treba. Pokret za sveobće izborno pravo i za savez sa svim nemagjarskim narodnostima u Ugarskoj a za slobodu i ravnopravnost Ugarske i Hrvatske bilo je naše moćno oružje, koje nam je još ostajalo i proti istim Magjarima, a nami je žao da, kao narod, nismo kadri uputiti se ni jednim ni drugim odlučnim putem. Krivnjom riečkog krznanja, krivnjom velike neodlučnosti, Hrvati su došli u čudnovat položaj i svezali su sebi ruke na stetu svoje domovine.

Eto za što mi ne možemo odobriti što se na Rieci zla učinilo i dobra pokvarilo i za što se mi ničemu ne nadamo od zlo vođene akcije.

Trgovačke i obrtničke komore

u Dalmaciji.

Svaka trgovačka komora, čije je sjedište u glavnom gradu, ima daleko laglji položaj nego komore u ostalim mjestima zemlje, i to s razloga, što je ona bliža pokrajinskoj vladi i drugim višim oblastima, pa su joj stoga pristupna sva ona mnogobrojna informacijska vrela i druga pomagala, koja su za komorsko uređivanje nužna. Osim toga može komora u glavnom gradu da sabere u svoje viće umnije ili bar ponajbolje predstavnike trgovine i obrta, koji joj sa svojim suradom omogućuju i olakšavaju djelo-

vanje. Ako, dakle, područje takove komore i nije sa gledišta trgovine i obrta osobito važno, može ona ipak da igra i ako ne vođu, a to bar znamenitu ulogu, te može uharo da djeluje za svoje neposredne interese te i za celu zemlju.

Zadarska komora nije se međjutim znala dosele da koristi sa tim položajem. Ona jedva vegetira, naprosto samo za to da markira svoj obstanak.

Po našem znanju nije ta komora izdala još nikad jednog skupnog izvještaja o obćim odnosajima trgovine i obrta svog područja, premda joj izričito zakon nalaže, da takov izvještaj mora svake godine podnašati ministru trgovine. To pomanjkanje nije samo dokaz da zadarska komora ne shvaća svog zvanja, nego znači da ona zanemaruje stališne interese, jer se s tim periodičkim izvještajima iznašaju pred nadležne forume razne tegobe i želje glede trgovine, obrta i prometa, te stavljaju predložiti, kako da se istima doskoči. Neizdavanje samnog izvještaja ne može se oprostiti komori jednog glavnog pokrajinskog grada, pa gotovo ne kod nas u Dalmaciji, gdje obće gospodarstvene prilike sve pozvane faktore, koji imaju razumievanja i interesa za zemlju, upravo imperativno sile, da uzrade bar toliko, koliko u granicama svog djelokruga mogu.

Osim godišnjeg izvještaja stoje komori na raspolaganje i druga sredstva i putevi kako može da posluži interesima svog stališa, naime predstavlke na razne oblasti i drugačije zauzimanje za unapređivanje gospodarstvenih probitaka. Nu rad je zadarske komore i u tom pravcu tako neznan, da nije ni spomena vrijedan.

Pošto se dakle komora zadarska ne bavi većim stvarima moglo bi se predpostavljati e će bar posvećivati pažnju manjim pitanjima. Ali kao da ona ni za to nema vremena. U Beču n. pr. izlazi veliki adresar svih znatnijih tvrdaka — „Export-Compass“ — za koju daju podatke pojedine komore. U posljednjem izdanju toga djela čitamo jedino kod zadarske komore postidjajuću opazku, da se od te komore „unatoč požurnice“ nisu podatke mogli dobiti. To je malenkost, i ako samo prividna, jer tu dolaze u obzir interesi najvažnijih eksportera, nu svakako je karakteristična! U bitnosti svjadja se dakle čitav rad zadarske komore samo na rješavanje obćinstnih upita, a i to biva klasičnom kratkoćom, dočim je inicijatori rad ravan gotovo ničšiti, a za tog nema opet ni prave prilike, jer se skupne sjednice komorske drže veoma riedko.

PUČKI UČITELJ — GLAZBENIK.

Učiteljski se stalež prav dicitati mora, što svugdje, u svakom mjestu i u svakoj prigodi igra jednu od prvih uloga na kulturnom, uzgojnom i društvenom polju. Kad bi uzduž i poprieko obašali našu pokrajinu, te zavirili u sva naša politička, književna, gimnastična, dobrotvorna, uzgojna i muzična društva, našli bi u svakom od njih većinu društvenih članova, a ner iedko i upravitelja pučkih učitelja. Dok to služi na obću korist narodnu, dotle je i na diku i ponos prezenih pučkih nastavnika.

Svakako glazbeno naobraženih učitelja ima još veoma malo. Da li ćemo taj manjak tražiti u glazbenom odgoju u našoj preporandiji ili ne oduzivu nas većine, ne ćemo iztraživati, ali iztaknuti ćemo da pod svaki uvjet može se kritiviti i jedno i drugo. Riedke dakle učitelje koji na glazbenom polju uspješno napreduju i koji od kompetentnih glazbenih umjetnika priznanja primaju, ne smijemo nikako mimoći ni zapostaviti, dapače moramo ih u ostale naše trudbenike osobito izdicati, tim više što ih se rado zar „iz običajna“ mimoilazi....!

Na glazbenom je polju stekao liepih zasluga naš mladi učitelj Antun Dobronić rodom iz Jelse na Hvaru, a sada pučki učitelj na Visu. Nisu to zaista zasluge poput onih kakova velikog komponiste ili tko zna kakova glazbenog umjetnika, ali su zbilja takove da mogu biti na diku njemu, a na čast staležu kojem pripada, što su mu poverljivo priznali mnogi naši uzvani muzicisti. — Sjećam se, kad sam sa Dobrovićem preporandij utio (dapače smo u istoj klupi sjedili, a postavljamo nam u spavaonici jedna do druge bile), kako sam ga vazda vidjao, gdje prevrće knjige o teoriji glazbe, a za vrijeme odmora, ako nije bio uz omiljeni mu glasovir, to je sjegurno imao u rukama svoj nezrazdruživi „klarinet“. Pa za pokladnih večeri, kad bi nam starijine dozvolilo da iza večere u blagovolištu malo proplesamo, opet je bio tu Dobronić, koji je po cele sate neumorno prebirao pjesne komade na svojem „klarinetu“. Marljiv i oštroumni djak u svemu, osobitim je zanimanjem volio glazbu, pa kad sam se iza svetog doba gljokovanja-carevanja rastajao s njime, nadao sam se punim pravom njegovu uspjehu i napredku u uzvijenoj glazbenoj struci. I zaista se nisam prevario.

Obilje članaka glazbene naravi u „Narodnom Listu“, „Glazbenom i kazališnom vjestniku“ i „Pjevačkom Vjesniku“, koje sam vazda pomno pratio potvrdiše mi, da se ne prevarih, a kad se lani u Splitu slučajno vidjesmo izmamih mu — i na težku nauku izmamih — nekoliko podataka, a da uzmožen u javnosti njemu izkazati pošta, a učiteljstvu našem čast, što se i medju glazbenicima nalazi i iz našega jata jedna ptica pjevica. — Veoma bih na dugo otišao, kad bih nabrajao i detaljno se osvrtao na pojedine plodne članke njegove, ali ća spomenuti da zar od pokrenuća Mitrovićeva liepog „Glazbenog i kazališnog vjestnika“ nema zaista broja, a da ne bi bio okičen kojom zanimivom Dobronićevom radnjom. Iztecao je naš narodni duh u umjetničkoj glazbi, pisao umjesto o muzičnim parasitima, o starim i novim tamburama, o našoj glazbenoj publici, podao dosta zgodnih uputa zborovjagima na pjevanje, iznio vrlo zanimivu raspravu o udisavanju i izdisavanju pri pjevanju, kao nar, rodni uzgostitelj obratio se odljnim člankom na roditelje, tumačeć im o kućnom glazbenom uzgoju njihove djece, iznio program naših glazbenih produkcija i osvrnuo se na naše tamburice sa gle-

dišta obiljne glazbene kritike. — O svim tim predmetima iznio je on zanimivih i odljnih članaka, razprava i studija, kako već spomenuh — najviše u Mitrovićevu „Glazbenom i kazališnom vjestniku“, nu mi, koji radi tješnoće prostora, toli radi potankog neupustva i nekompetentnosti u predmetu ne ćemo se upuštati u detaljnu kritičnu razlambu pojedinih sastavaka, ali u koliko se razumjeti možemo, radnje su, računajući „en block“, sa svakog gledišta puno i umno obradjene, u kojoj nas izvaji pretižu i savi kompetentni stručnjaci, koji našega Dobronića, bilo u javnoj štampi, bilo u privatnim listovima hvalje. Tako n. pr. glazbenik I. Mitrović piše mu, obzirom na članak „Naši glazbeni parasiti“, da ja njegova radnja našla no obće odobravanje, jer veoma izkusno, majstorski i pomno proučena i sastavljena tako da govori iz duše u dušu. — Marija Lorković učiteljica glasovira i pjevanja u Zagrebu piše mu, da sve njegove radnje i razprave nose na sebi liep, jedug dubokog poznavanja naših glazbenih prilika, da su mu razprave umne, ali na zalost i tužaljke istinite. — Naš mladi umjetnik Halez nazivlje ga odanim prijateljem te izriče, da on ima talenta i volje, svjetujući ga da podje u Zagreb ili u Prag. (Sliedi.)

Odgovornost za sve to, kao što i u obće za sterilnost rada zadrarske komore, nosi u prvom redu komorsko vijeće, koje pokazuje, da nije na visini svoje zadace, po gotovo s toga, što ne će li ne zna, da pritegne komorski ured na vršenje njegovih dužnosti. Tajnik pako, koji, kako već rekomo, obavlja i to zvanje i poslove občinskog načelnika i one svoje odvjetničke pisarne: „ne može“ ni kraj najbolje volje, da vrši sv. ono, što komora od njega može i mora da zahtjeva.

Na jednom polju pokazuje ipak zadrarska komora zamjernu živost i samosvijest, a to je — političko. Ona je jedina od triju komora u Dalmaciji, kod koje je uredovni jezik talijanski. To je, uz mandat saborskog zastupnika oružje njene politike, sa kojim se ona izdaje i intrinsigentno služi, izključujuć načelniku svaki tračak prava hrvatskog jezika iz njenog uredovanja.

Začudno je, ali ipak istinito, da je zadrarska komora prije u tom pogledu bila tolerantnija. Kao primjer navesti ćemo samo činjenicu, da je ona svoje pravilnike godine 1884. izdala dvojezično, a godine 1902. samo na talijanskom jeziku.

Kad se uvaži, da područje zadrarske komore obuhvaća političke kotare Zadar, Benkovec, Knin i Šibenik, gdje osim jednog malog postotka takozvanih Talijana, nastava izključivo narod hrvatski uz primjesu srbskog zivlja, onda je izključivo uredovni jezik talijanski kod zadrarske komore, ne samo neopravdan, nego naprosto protuzakonit. Ljudi, koji kod te komore vedre i oblače razumiju to posve dobro, za to mudro i oprezno traže i nalaze putevne i sredstva, da u komorsko vijeće budu izabrani pristaje njihove stranke, a eventualno i takovi „iči“ i „vici“, koji im neće kvariti računa. To su naime oni domaći ljudi, koji misle, da ne mogu i ne smiju biti Hrvati, ako su trgovci ili obrtnici. Ljubiti jezik svoj i tražiti da ga se u domaćoj javnoj službenoj korporaciji poštuva, to je za one nekogovice „politika“, pa pošto je trgovina internacionalna, ne smiješ se — po njihovom diplomatskom argumentiranju — ni kod svoje kuće služiti svojim jezikom, već se moras bezuslovno klanjati tuđem. Da autonomasi o tom pitanju drugačije misle i rade, a na štetu našu, to našim ljudima ne možes nikako dokazati, makar da fakta tako rječito govore.

Tko je, dakle, kriv, što je hrvatski jezik bojkotiran u zadrarskoj komori, u jednoj javnoj instituciji, koju naročitim porezom uzdržava naša većina? Najviše izbornici sami, trgovci i obrtnici, a u drugom redu, dođuše reforme, ali skroz neopravdana intolencija većine komorskoga vijeća, odnosno i onih naših ljudi (a la Vladimir Desnica, Miloš Knežević, Gjuro Obradović i dr.), koji u njem sjede, a još nikada ne ustadoše na obranu jezik našeg.

Kad promislimo, da u tom vijeću sjede i dva zastupnika iz jednog grada Šibenika i da oni to nepriradno gospodstvo — i ter kako! — podupiru, onda mora hrvatskim trgovcima i obrtnicima u Šibeniku i Skradinu, da udari crvenilo u lice.

Neka nas krivo ne razumiju. Mi Hrvati ne umrimo talijanskog jezika u obće, a napose ne sa trgovačko-prometnog gledišta, ali mi ljubimo jezik oca naših, te nam nitko pravedan neće zanjeriti, ako odlučno zahtjevano, da se jeziku našem i u zadrarskoj komori dade mjesto, što mu pripada, a kamo li, da možemo dalje trpiti, da taj jezik iz jedne zvanične korporacije apsolutno izključuje.

Mi smo u ostalom uvjereni, da se povoljn. m. rješeno ovog pitanja neće danas nitko razborit više protiviti, tim manje, što će s hrvatskim jezikom doći u komoru novi elementi, koji zadrarsku komoru mogu osvjeliti i pomladiti na korist sveukupnih interesa naše trgovine i našeg obrta.

U dodacem članku p. z. obaviti ćemo se sa zastupnicima šibenskog-skradinskog kotara u zadrarskoj komori.

T. Trtarski.

Osnova Zemaljskog Odbora o podjeli izbornih kotara u Dalmaciji.

Na Zemaljskom Odboru u Zadru izrađena je nova osnova o podjeli izbornih kotara u Dalmaciji koja ih ovako dieli:

I. izborni kotar: Sudski kotar Biograd i občine Zadar, Nin (u sudskom kotaru zadrarskomu) i Tiesno (u sudskom kotaru tiesnjanskomu) sa 54.979 stanovnika.

II. izborni kotar: Sudski kotari Rab, Pag, Obrovac, Benkovec i občine Silba i Novigrad (u sudskom kotaru zadrarskomu) sa 49.938 stanovnika.

III. izborni kotar: Sudski kotari Kistanje, Knin i Vrlika sa 59.556 stanovnika.

IV. izborni kotar: Sudski kotari Šibenik, Skradin i občina Sali (sudskog kotara zadrarskog) sa 50.130 stanovnika.

V. izborni kotar: Sudski kotari Drenj, Trogir i občina Kastel-Lakšić (u sudskom kotaru splitskomu) sa 52.320 stanovnika.

VI. izborni kotar: Sudski kotari Sinj i občine Klis i Metk (u splitskom sudskom kotaru) sa 53.388 stanovnika.

VII. izborni kotar: Sudski kotar Split (izvamski občine izvršene u V. i VII. u izbornom kotaru), pa Omiš i Vis sa 58.100 stanovnika.

VIII. izborni kotar: Sudski kotari Imotski i Vrgorac i občina Makarska (u sudskom kotaru makarskomu) sa 58.300 stanovnika.

IX. izborni kotar: Sudski kotari Brač, Hvar i Starigrad i občine Velutka, Blato i Korčula (u sudskom kotaru korčulanskomu) sa 59.877 stanovnika.

X. izborni kotar: Sudski kotari Orebić, Metković, Ston i Dubrovnik i občine Lastovo (u sudskom kotaru korčulanskomu) i Gornje primorje (u sudskom kotaru makarskomu) sa 53.396 stanovnika.

XI. izborni kotar: Sudski kotari Cavtat, Ercegovići, Perast, Kotor i Buđva sa 47.787 stanovnika.

Ova podjela nije nego neznačajna varijanta vladine osnove, baš po onoj: isto, samo malo drugačije! I u njoj nalazimo nepravilnu kombinaciju, pa što smo u glavnome opazili vladinog i novi vriedi jednaki i za osnovu izmešenu od zemaljskog Odbora.

Ministarstvo Sonnino pred Komorom

Povijest talijanskog parlamentarnizma bližiji ovih dana: ozbiljan uspjeh Sonnina. Taj uspjeh nije odjeknuo bučnije, izvanjskih izkazima, ali je za to od velike važnosti, jer se takav uspjeh mora pripisati Sonnino kao čovjeku, koji ne zna objasniti izjaka i frazama, a onda i njegovu programu, koji je pun konkretnosti i potanko specifičan.

Sonnino je išao samo za tim, da navjesti i uputi politiku čiste pozitivnosti i dobro označenih težnja. Ograničio se je za to, da u svoj program ne uzme samo oca pitanja, koja se imperativno nameću i koja treba odmah riješiti. Nije navjestio, da ta pitanja treba tek proučiti, nego ih je iznio već proučena u obliku zakonskih osnova, tako da je sad na Komori red prihvatiti se obiljna posla. Na taj način dakako da su vrlo dobro i korisno bile uložene one četiri nedjelje, koje je novo talijansko ministarstvo bilo zadržalo za svoj rad prije nego li se Komori prikazalo.

Glavne tačke tog programa jesu: željezničko pitanje; južno pitanje, koje zahvaća mnogo drugih sporednih; uzakonjenje rada, koje Sonnino misli podržati djel krugu naročito ministara; onda sjede reforme glede raspusta občinskih vjeća, koja su danas u Italiji odveć podložna eksekutivnoj vlasti; reforme u ratnoj i pomorskoj pravici; ukidanje preventivne zapljene novina i poboljšanja ekonomskih prilika magistrature.

Kako se vidi malo je pitanje, ali sva su prevažna. — Što se tiče vanjske politike Sonnino je naglasio zauzimanje Italije za mir i slogu u skladu s drugim narodima, što se izdaje i u Algeriasu u pomirbenom nastojanju Viscontia-Venoste.

Rouvierov pad.

Nitko ne pripisuje pad Rouvierova ministarstva u Francuzkoj Marokanskoj Konferenciji, koja kao da je ovih zadnjih dana bila olomom Rouvierove politike, s kojom je svak bio zadovoljan. — Činilo se, da papa, da će se usli i te politike ministarstvo o ržati barem do sršetka konferencije. Št. se st. toga ič, Rouvierove je kabinet p. svemu bio već osuđen na gotov pad; nije se naime svjedož ni umjerenjacima ni radikalima.

Kritičan je moment nastupio s pitanjem o preuzimanju crkvenih imentara, i to ne dok se to prizimanje provadjalo u Parizu, već kad je prešlo u provincije. I doista u provincijama je bilo bur ih prizor, koji su ječali na historijske uspomene Vandeje. U takim prilika bila je mižna vlada, jaka i odriješta, a takova nije bila Rouvierova, koja nije uživala povjerenja ni kod desnice ni kod lijevice u parlamentu. Sa strane desnice preko Ribota tražilo se umjerenje i obzirnije postupanje u konfliktu s crkvom, sa strane lijevice tražila se veća živost i neustrasnost. I tako, s oprečnih razloga, došlo je do onog glasovanja, protivna Rouvierovu ministarstvu.

Pričinilo se za čas, da će Francuzka napustiti odlučnu politiku u odnosnima sa crkvom, činilo se, da će se nova situacija ustaliti i ozmjeti Ribota. Ali već iz prvih dogovora s predsjednikom republike Fallieresom nakon Rouvierova pada, bilo je očito, da država ne uzmeće s oporog, ali do sljednog puta, kojim je udarila. Izbor novih pogla-

vica vlade pada opet na ljudo radikalne stranke. Slien je pozvan, da ustroji novi kabinet.

Pad Rouvierova ministarstva nije proizveo velik dojam u političkim englezkim krugovima, a to se vidi i po novinskim komentima. Diplomatski krugovi izižu, da pad Rouvierova ministarstva ne će niklo uplivati na konferenciju o Maroku.

Sarrien je primio sastav kabineta i za kako se osjegurao za prof. Bourgeois i Poincaré. Nisjavlja pregovore.

Sarrien je pregovarao sa Briandom i Leyguesom, koji se izjavio — pravim stupiti u kabinet. Doslje ima za svoj kabinet Bourgeois, Leyguesa, Brianda, Poincaré i Romana, a drži se, da će pristupiti Clemenceau i Thompson.

Kriza u Ugarakoj.

Na jednoj od zadnjih sjednica koalicionog u pravnog odbora prof. Teodor Baththyany najostrije je osudio čudnovate makinacije baruna Banffyja. — Barun Banffy nieće, da je na svoju ruku pregovarao s dvorskim krugovima, ali koalicioni su krugovi s tom posve uvjereni. U obće Banffyjevo držanje odaje, da je on kušao biti u dobrim odnosnima s koalicionom, e ne bi izgubio popularnost; a u toliko je na stetu koalicionje pod vodom radio sa bečkim dvorom, poluhadajući ujedno članove pravog koalicionog odbora, neka budu što više nepopustljivi. On je viš. puta izjavio, da će obzirom na vijećno pitanje zahtjevati sa svojom strankom više, nego li neodvijačnaka stranka, koju je s tom izjavom prisilio, da ne popušta od svojih vojničkih zahtjeva. Ipak se u Beču znalo, da je Banffy osamlijao, i da ga nitko ne će slediti, ako ostavi koalicionje.

Ministar je financija Hegedus izjavio, da on drži, da će ministarstvo potrajati najviše dva do tri mjeseca, biva dotle, dok uzpozastvi mir i konsolidaciju odnosaja u zemlji. Tad će i njegova mislja biti završena. Vlada će uesti tekluće zajmove. Novi državni tajnici neće biti imenovani.

U informiranim krugovima pronosi se glas, da će vlada ovih dana razpustiti sve političke klubove, a u prvom redu upravni odbor koalicionje. Ministar unutarnjih poslova upravit će na komisara Rudnyan naredba, koju će ovaj dostaviti predsjedniku koalicionje Franju Kossuthu, smatrajuć ga odgovornim za slučaj da bi upravni odbor i nadalje držao svoje sjednice. Ako pako upravni odbor priobrić kakove žaljenke kod stranke, to će državno odvjetništvo protiv saimtelja odbora podići optužbu.

Budimpeštinske banke otvorile vladu tekluć račun od 100.000.000 K. Za ovu viest znalo se u političkim krugovima, već ima nekoliko dana, ali, pošto je još uvijek bilo na razpoženju novaca, to se od ovoga kredita nije činila uporaba, nego tek ovih dana, kada su uslied uzkrate potrebe blagajne ostale prazne.

Izraz državne blagajne za godinu 1905, izkazuje naprama godini 1904, manjak od 160.000.000 K. Državu su izdati manji za 42 milijuna i p. Brenda je god. 1905. duvan donio 3 milijuna i p. više, nego li god. 1904.; pošta i brzjavci 3 i p. milijuna više, a željeznice 13.000.000 više, ipak je izkaz pokazao tolik manjak, po. lavoito radi neplačanja poreza.

Graf Albert Ap. onyi položio je izjavio svojim izbornicima. On je u svom govoru pozvao narod na odpor, koji će mu izvojevati sjegurou pobjedu. — Dosađajući zastupnik drugog kotara i predsjednik kluba Banffyjeve „nove strake“ barun Nikola Veszelényi držao je govor izbornicima, u komu je obrazložio zašto je izstupio iz Banffyjeve stranke i prešao u Kossuthova. Njegov korak bio je odoševljenjem odobren.

Službeno se demantira viest nekogih listova, da je kralj tražio od pape, da ga riješi prisjega, koju je položio na ustav.

Graf Julij Andrássy položio je svoju saržu od poručnika u p. rufu. Kaže se, da će to činiti i graf Aladar Zichy.

Konferencija u Maroku.

Austro-ugarski predlog za marokansku policiju opredjeljuje Španjolskoj područje Tetuna, Magadara i Mozagana, a Francuzkoj područje Tangera, Varré i Sasi, a ostalih osam luka u području Casablanche Švajcarskoj ili Holandiji.

Španjolski ministar predsjednik M. r. izjavio se je čvrsto uvjerenim, da će alg-siraska konferencija za tri dana završiti svoja vijećanja. — U Algeriasu se još razpravja o bankovnom pitanju, a zaključilo se, da se policijsko pitanje doneše u jednu od narednih sjednica. Glede cenzora marokanske banke predložio je njemački delegat, da cenzore postavie englezka banka, francuzka banka, španjolska banka i nj. mačka državna banka. Podjela kapitala nije još utanačena. O policijskom pitanju izmjenjena su mnjenja. Opača se, da na sjednicama vlada vrlo pomirljivi duh.

Marokanski delegati donoseće svoj nacrt i odgovor sultana u pitanju policije. Njemački delegat izjavio je, da prihvaća predlog austro-ugarskog delegata.

Kriza u Srbiji.

Na 10. o. m. j. prije podne imali su mladi radikalni konferencija, na kojoj se zaključilo, da se sa starim radikalima napravi samo koalicionje. Klub starih radikalna nakon visestatnog vijećanja zaključio je, da bi podupirao vladu, samo uz uvjet, da se obe radikalne frakcije saopie. Po podne je na ministarstvu vanjskih poslova bila sjednica delegata obih stranki.

Umedju delegata obiju stranki došlo je do sporazuma. Sastaviti će se zajednička vlada pod predsjedništvom jednog člana mlade radikalne stranke. Oba kluba držati će zajedničke klubske sjednice.

Zadnje viesti glase, da pošto stari radikalni nisu htjeli stupiti u koalicionje, nego u fuzionaske kabinet, odlučioe mladi radikalni da prime ponudu kraljevu i sa-tave ministarsku listinu.

Kralj je povjerio generalu Gručiću sastav kabineta, u koji će, nić većina iz kab. Stojanovića.

NAŠI DOPISI

Split.

Na 11. tek. uij predsjednik Narodnog Zbora sazvao je zborni sastanak, da vjeća o stranim poslovima s osobljenim obzirom na riečku rezoluciju. — Isti dan bio je sastanak socialisti, na kojemu se vjećalo o skupci vjeća u Splitu. — O jednom i drugom sastanku moguće da vas potanje izvjestiti.

Dobro je i razložio, što ste i vi u rubrici o gospodarstvu preterali pitanje trgovačkog ugovora s Italijom. G. podpirati ne se vaši članici u obće vrlo rado rieče, jer stvarni i izerpilji. Podjednim pravom opažate, da se svaki ugovor Austrije sa susjednom Italijom ubitačan za našu siromašnu zemlju.

Uprav ovih dana osjetili smo posljedice novih odosaja. — Brodovi, koji dovoze opke i kupa, što su sada podržene uzvaziraj, udaraju na sto muka islied skrompolnosti našeg vjećeg carinskog nadglednika. Izkrvavanja ne sniže se obavljati prije nego što se otvori carinski ured, isto ni poslije nego je zatvoren.

Zbog ovakvih odredba občinstvo je na velikoj šteti, jer izkrvavatelji mjesto raditi kao obično 10 sati na dan, ne mogu raditi nego 7 do 9 sati, a najviše pak 10 i to prema godišnjim dobama, jer se prema ovima udešuje otvor i zatvor carinskog uredu.

Kroz to jedan zidar mora ostati po koji sat bez rada, a kako isto i prevoznici i manufak. i brod, koji doreo materijal mjesto da se izprazni u šest dana, mora izgubiti 8—9 dana, a možda i više i po tome ostati dalje u luci i plati veću stajlu.

Eto vam blagodati, kojima nas usrećuje naša bržna vlada.

„Sloboda“ se je ljuto okosila na vas i na vašeg dopisnika radi istina, koje vam je pribio glede minulih pokladnih plesova. Vi ste joj sa svoje strane odgovorili kako treba, a je joj praviljavim, da je sve ono, što vam pišete, sušta istina, koju ona prošim nekakjem ne može nikad politički. Medjuo neka zna, da imadem u rezervi i drugih podataka, koje ću zaht upotrebiti, da osuđam njezin jugonalak.

Imotski.

Na 7. t. m. j. u zoru oružnici su napali poglavarstvenoga tajnika (Dragutina Croci) i njegovog privatnoga pisara Ivana Mravka pk. Smuna, jer da su krivotvorili galanterijska pišuve za kačenje po imozemstvu. Istog jutra objavljena je prometačina u stanu poglavara tajnika, gdje je našasto krivotvoritelji pa-USA razno datiranih, napokon i sa numerikom od 15. siječnja 1906. a podpisanih k. i. o. poglavarstvenog i poroznog uredu, i sa sleđu drugu spisa, Mravak je priznao i izjavio, da koji su način krivotvorili. Istog dana sa oko 7 sati u jutro oružnici zatvorili nekoliko Studenčana, Lovrečana, koji su u mjestu očekivali te pastuje. Neki su puštenj, jer dokazano, da su njihove dozvole zakonite. Sudeći izričitelj započeo je izpitivati tajnika u potać po podne, pa onta ciala saz. boka. S potaća je tajnik sve nieka, a na kad mu je pokazao, što je našasto u stanu, tad je priznao i obrazložio svoje korake tim, da je svakomu plaćeno, kako mu je radi dugova polovina pozave skvestrirana i kako se je za svoju najveću nesreću dao u pišu.

Još je tajna, kako se je dočepao pečata poroznog uredu. Oženjan je, srećom mećma djece.

Sudeći izričitelj pozvao je sve galanterijske, koji će biti pako 200. Po svoj prilici, sudeći po riečima Istoga Croci-a, ne će biti on sam u tome, jer će sad on izmjeti na vidjelo mnogo zakopanih bezzakonja. Sino se je uzvrpoljio poglavar i komesar Gligo.

Nekidan su neki posli da prepisuju listine na občinu. Nisu im dali III. i IV. tromj. Razglednice Poroznog Ureda. Kazala istom usmi dan sa izložiti. Vrhovno sudšte, kojemu su se utekli žalbom proti današnjor obćini, tražeći, da se raz-

pušti radi bezzakonja, naredilo je otpramo mjesec dana nješovito povjerenstvu i obćini, da kroz 60 dana dostave istome zapisnike i potrebita akta. Očekiva se razpust obćine, a onda bit će orbe! U nedjelju po podne na 7 maaia 5 časa oćetio se ovilje ligan potres. Trajao je 3 hpa.

Rupa.

Obćanje dugovanje. Evo nas da svjerujemo, a sluju nas gosp. rubaš, koji se je opet među nami pjavio. Spomenut čemo S. Karagu, koji prigodom rubanja malo nije glavom platio, a odrapio je s onu stranu brave — preko globe — svojih dvanaest dana. A. Barišić, da nebi svjedoka morade po drugi put izplatiti, samo što ga prvi rubaš prekižio nije. A. Barišić davao je gosp. rubaču — kô jaspren čovjek — stotinjarku za dužne trideset i neke kruno; al gosp. rubač ne imajda da povrti, pogne nu jelinka. To je prvi put u životu Antinu. A. Batin kad prodade vino, ode vroom k poreznom činovniku: „Gospodine, vi zoste kako je teško nam težim doći do novca. Sad kad ga je, vi se napolite! I više puta pripelio mu. Povraćenim novcem zajazo stoinu podužica i pokrpa. Kad kući, al rubač pred vradim. Natradao se i nakoino siromah čovjek, dok aklika zadržanu svinu. I klat mi se: ne za globu, nit za koji kraj, već za sami poroz na istu imovina, što je lani platio sedamdeset kruna, ove godine preko četrdeset! —

Neka udovica prolazec za Kistanje ostavi uz jednu jaru kaban, koji joj bi doležao. Kad rubač u pohode, pograbi kaban za oag gospodara jare. Zaludu ga domaćica i osali uvjeravala, da to nije njihovo, i nudilo mu se živine umjesto kaban. Ašal! gosp. rubač ponio ga u Skračin. Kad udovica ne našla svoj kaban, svukla s postelje kilašje (sukane) te ponela sobom. Domaćin, koji je bio na nadnici, da mu nejač ne svise od leda, morao se zajamčit, da će kroz osam dana kaban izkupit, prem se nije radilo o njegovu, već o bratovljevu nu dugu. Smijô bih se, da ne plaćen.

Al preko ove pošioce i druga nas nedada snadje ove godine.

Neki iz sela rad bolje prodje, da mu se vino uzdiči skladu, primješa vinu obilna doba modre galice. Kažu, da se je tim vinom sviet u Lici potovrao, te od tad ni vragu og Ličanina k nami. Rupljama kod punih ostava skupa od gladi, osobito sirotinja. Zalošao je ogledati, gdje sada u jednu radje, radmeću se u paraju divijega zelja. Znadeo, kojom neniloću odbijani su naši gladnici s obćinskih vrata i za posljedice odgovarati će gospoda; al mislimo, da punim pravom „Zimo od obćine nek našaje enološki komisiju, koja će povrtiti našim konobam rad jednog daga izgubljeni glas, te tako nas utvati od konačne propasî.

DOMAĆE VIESTI

Naš zastupnik Dr. Ante Dulibić kruno je jučer odavle u Zadar, da mu se definitivno nastani. Mi mu ponovno želimo sreću i uspjeh u svim njegovim nastojanjima, o kojima smo uvjereni, da će bit jedino na dobro pokrajine u obće, a njegova izbornog košala napose!

Slaba razsvjeta svakako je ona u glavnoj ulici našeg grada. Da nije svjetlosti iz raznih doćana, jedva bi se vidjelo tî po toj ulici, što se najbolje opaža u svećane dane i svaku večer, kad se dućani pozatovro. Bilo bi dakle uputo povedati ili broj ili snagu svjetiljaka u toj ulici, a u nekim drugim.

Upravu „Šibenske Glasbe“ koliko god treba pohvaliti, što je uvela obćodnu glazbu po gradu svakog petka u večer, toliko bi opet ogledali obćinstvu, kad bi odredila, da glazba oćede u nedjeljne ili svećane dane koncertira. Imali smo u ovo zadnje doba u nedjelje i blagdan bile krasnih vremena, kad se je glazba obćodno ņudila, a nije izišla ne znamo s kojih razloga. Nadamo se, da će u buduće bit uvažena ova želja gradjanstva.

Italina Bartoli, supruga g. Joakina Bartoli, mjernika-upravitelja anonimskog rimskog društva „Sufid“ preminula je nakon teške bolesti na 10 t. m. u Bolonji. Prekuru bila je za pokoj njene duše obilježna sv. misa u mjestnoj Bazilici.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo od gosp. Josipa Dulbića K. 6 da p časti uspomenu pokojne Itale Bartoli. Prije izkazanih K. 69.50. Ukupno K. 75.50.

Napried za našu Istru!

Tužbe iz gradjanstva. Kad su naši mesari uzeli klanicu u zakup, gradjani su tome bogaali, jer su mislili, da će to biti za dobro njihovo i istih mesara. Nego, već i u ovo posve kratko vrijeme od samih 14 dana nastupilo je zaraćovanje. Netom su mesari s obćinom sklopili pogodu, odmah su ugla-vili međusobni savez, posljedice kojega oće već gradjani, jer danas nema više među mesarima onog taknenja, koji je obstojao prije t. j. tko će ubit boljeg vola, već se tuku krave i slabi junaci koje mesari međusobno diele, a gradjani moraju

plaćati za skupe novce po 1:28—1:50 K po kg. Pravog voljskog mesa nije moguće dobiti, jer se voli ne tuku a ako gdje i visi po koji but, stoji na njesuju od subote do subote, svaki ga gradjanin ne smije ni pogledati, a kamo li se usudit zapitati, da se razsieće. Obća je želja sveukupnog gradjanstva, da ili obćina ukine pogodu, ili da nadje način, kako da grad bude obskrbljen dobrim mesom.

Kretanje u luci. „Leopoldina“ parobrod dubrovačkog društva, iza kako je izkrao odjen za ratnu mornaricu, odputovao je odavle na 7 t. m. za Pott.

Izvoz drvija. Iz skladišta Steinbeiss odputovao je na 7 t. m. parobrod engleški „Isar“ kret drva za Newport, a na 8 t. m. talijanski „Dio e Fortuna“ i „Maria Vittoria“ prvi za Bona, a drugi za Napulj.

Novčmenovani tajnik Zemal. Odbora gosp. Roko Stojanov imao bi, kako doznajemo, nastupiti svoju novu službu početkom travnja. Od g. Stojanova, poznata radi svoje čestitosti, učenosti i radinosti, možemo se samo dobiti nadati. Radisnih, vrijednih sila, kô što su Stojanov i Dr. Dulibić, Zemaljski je Odbor silno trebovao. Njihov uloz u tu najvišu našu autonomnu vlast može nan već jamčiti, da će se ona pomladiti i da će njezino djelovanje odgovarati sve to bolje njezin značaju i njezinoj važnosti.

„Glas Matice Hrvatske“. Primili smo 3. i 4. broj ovog časopisa M. H. sa sljedećim sadržajem: Vj. Klaić: Kritika; — Dr. Ivan Zahar: Antorska prava na Lisinskoj skladie; — Dr. N. Anđić: Dva nova dramatičara; — Dr. Ante Rad: Novi motivi nastojanja za kulturno jedinstvo južnih Slavena; — * * * — „Mladi“ u hrvat. književnosti (Nastavak); — Prosvjetni glasnik.

Glas „Matice Hrvatske“ izlazi 2 puta na mjesec. Ciena mu je za članove M. H. 3 K., a za nećlanove 4 K. na godinu.

Za spomenik Eugenu Kumičiću u Zagrebu.

U Zagrebu ustrojio se odbor za podignuće spomenika Eugenu Kumičiću. Eugenu Kumičiću doista ne treba spomenika, da očuva uspomenu njegovu u srecu hrvatskoga naroda. On je sebi takav spomenik sam podigao svojim djelima, naročito svojom krasnom „Urotom Zrinjsko-Frankopanskom“. Vidljivi spomenik takova muža treba nam, treba narodu, da uzmogne pokazati tudnjicima, što pohadjaju našu prietolnicu, na muža, koji je za narod sve žrtvovao; svoj um i svoje srece, na muža, kojim bi se dičili i veći narodi u Europi, da se uzmogne barem poslie smrti odžitati za zasluge, koje je Eugen Kumičić stekao za života.

Odbor po vjze čiel hrvatski narod, da svojim silama dade svoj prilog e da spomenik bude što ljepši i dostojajši bezsmrtnog Kumičića.

Prinosi se salju člani odbora za podignuće spomenika gosp. dru A. Pavelić, liečniku, Zagreb. Marije Valeriej ulica, te će se potvrditi javno u novinama.

Izlet hrv. akademikara u Dalmaciji. Na 17. ov. m. imalo bi pripjeiti u Dalmaciju 16 hrvatskih akademikara, da u većim gradovima prirede koncerte i narodne svrhe. Domaće su društva zauzele, da goste dočekaju i da ih zabave za boravka u Dalmaciji. Želimo im najbolji uspjeh!

Iz Splita. U javnom sastanku splitskih socialista, držan u ovom obć. kazalistu na 11. t. m., dopisnik javlja nam sljedeće: Kao sazivaci sastanka bili su tobože težaci, koji se obratise obćini s molbom, da im ustupi kazališne prostorije. Obćina je to dozvolila, vidjevši, da tu ne će bit razpravljano o politici. Na sastanku prvi je težak pod šaplanjem morao izreći zalvala onima, što se pozivu odazvase. Predložio je za predsjednika također jednoga težaka, koji bi i imenovan i koji je također pod šapta jem morao najaviti, da to želi govoriti, nek se javi za rieč. Dozvoljena je rieč Henča, radniku drvodjelcu iz Banovine. U ruci mu neka brošurica i hartija. Henč naglasi, kako je žalostno, da ih je tako malo prisutnih; to dokazuje nemar baš sa strane onih, koji bi se morali živo interesirati za stvar, za koju je sazvan sastanak. Konkretnim podatcima dokazao je, kako je skućena dostigla do nepodoljive mjere i kako radnik ne može nikako da toj skućeni odoli. — Sv u krivnju svaljuje na hrvatske zastupnike, koji u Beču svoje zakone i dopuštaju namete na uvozarinu. — Tumači kako su i velikaš krivî toj skućeni.

Mate Jankov odgovorio mu je, kako nije isina, da su zastupnici hrvatski ista tome krivi, niti oni dopuštaju namete. Navajda kao prinjer sadašnje trgovačke ugovore, kojima su oni doista pripovarali, al njihov glas ostade uvijek onaj vapjućeg u pustini. Nije moguće da njih 11 u bečkom carev. vieću ista doblju uz ogromnu većinu drugih zastupnika, koji te ugovore odobravaju i za njih glasuju. Kriv je svemu našemu zlu — reče Jankov — nesretni vladajućî sistem, kojeg treba rusiti, da postujemo svoji na svome. Morali bismo biti slozni i ustanoviti narodnu vlast, po kojoj bismo bili gospodari nad svojim, a kad bi se onda dogodilo, ta zastupnici dopuste sične ugovore, imali bismo pra-

vo na njih udarati. Kako sada stvari stoje, oni su nemoćni. Klauzula je uvedena bila uza svu njihovu protivnost, pa i savršeni ugovor s Italijom sa svim tim, da su mu prigovorili Klaić i Biakini. Završio je Jankov svoju besjedu s poklokom: Složno se za narodnu slobodu!

Drugi nije nitko govorio. Trebalo bi, da ti naši socialisti jednom već razumiju, da su i oni Hrvati, i da bi morali raditi najprije za narodnu slobodu, jer će drugacije uvijek ostati i oni robovi tudjina i sistema, koji nas obćenito tišti. —

Sastanku je prisustvovalo oko 200 osoba. Oko 12 sati je svršio i svi se mirni razišli.

† Gavro Grinhut. Dne 2. o. m. umro je u Beču u 55. godini života Gavro Grinhut. Godine 1880 i dalje kad je na Sušaku, kod Rieke, izlazi „Sloboda“, list stranke prava, onda se je i pok. Grinhut nalazio kod uredništva te je istodobno upravljao i uz „Hrvatsku Vilu“ izdavao još i političko-satirični list „Bič“ te „Hrvatsku biblioteku“. — Prilike, ili bolje, neprilike odvele su Grinhuta u Beč. Tamo je poduzimao razna poduzeca. Nu, za hrvatsku književnost bio je Grinhut u Beču p sve izgubljen. Čovjek vrlo darovit, okretan, puzetan i naobražen, mogao je po hrvatsku književnost biti od nezimjerne koristi. Nu nestalnost, koja ga je uznemiravala, bila je pogubom za sve liepe njegove zamisli. — Laka mu zemljica na tudjem groblju!

ZADNJE VIESTI

* U sastanku grčkog kralja Gjure s ministrom Goluchovskim govori se, da je grčki kralj i ovom prigodom izjavio, da će učiniti sve moguće za riešenje grčko-rumunjskog spora. Drži se, da bi grčka vlada rado pristala na to, da Austrija nastavi s pokusnjama, koje je već nedavno započela za izravnavanje sukoba. Doskora će rumunjski kralj Karol doći u Beč, gdje će se sastati s carem austrijskim i s Goluchovskim i tad će se ponovno pokušati, da se stvar izgladi.

* Zagrebački „Obzor“, donio je viest, da je iz Kotora pribjegao u Crnogoru jedan austrijski topnički častnik, koji je bio u službi u Bozi Kotor-skoj, a sad je zaposjednikom topništva u Crnoj gori i baš onog poslanog iz Italije. Ovi talijanski topni naperni su baš na cilu B-ku i na njezine trgjavu. U vojničkim krugovima stvar se drži tajnom ali je pobudila veliki dojam.

* U Kavkazu je nekidan doslo do sukoba između Tatara i Kozaka. Nakon borbe od tri sata Tatari su razpršeni, a dvadeset ih je uapšeno. Selo Aliahtje izgorjelo je. Vojnici zatim razorioe i druga neka sela.

* Porta je odbila zahjev Sjedinjenih država da se u Turskoj priznada sve različite misije u gradovima. Sukob postaje po tome sve to težî. Sjedinjene Države formalno izjaviše, da ne pristaju na stanovite Porte.

* U Rusiji rek' bi, da će doći opet do velikih strajka kroz ovaj mjesec. Ministar unutarnjih posala predložio je, da se svim mjestim obćinama naredi, da predtečno urede nadzor lokala, gdje će se sastajati izbornici i da se na izlaze postavi policija, e da se osajete provale i napadajî. Uapšenja radnika traju još uvijek. Bakulni su neredi i između vojske na floti Kaspijskog jezera.

* General Linjević je izjavio, da su viesti o pobunama u Sibiriji prećerane. Rekao je, da ruska vojska nije zelila mir s Japanom i da bi u mjesec dana nakon sklopljenog mira ruska vojska bila porazila japansku. Poćudno je oštro kapitulaciju Port-Arthura jer da je samo zato rzlicio poraz Mukdena, Reče, da su japanski vojnici bolji od ruskih, jer više naobraženi. Drži da su prećerane i viesti o okrutnostima poćinjenim sa strane japanskih vojnika. Ne vjeruje u glasioe, da će Japan iznova zapovjedit rat.

* Mjesovito je povjerenstvo u Rusiji odlučilo, da se privatnom jednom podozeću povjeri pronka osnove za izvedbu kanala između Crnog i Baltičkog mora. Pronku će obaviti ruski mjerinci pod nadzorom vlade. Admiral Jackson izjavio je, da će on preuzeti tu prouku.

* U Italiji radi se oko toga, da se uvedu novi državni novci.

Izabrân je predsjednikom talijanskog parlamenta Biancheri; dobio je 255 glasova. Biehh glasovnica došlo je 77 razstrkanih 22, a nevaljanih 7. Šad velikog pleskanjaja odobravajî izabran je predsjednikom Biancheri.

* Krenonski biskup Bonamelli povratio se je u svoju biskupsku palaću, i ne prima nikoga.

U glasilu kurije izjavio je medjutim, da mu je papa saćuvao svoju blagonaklonost.

* U rudnicima Courrières u Francuzkoj bukno je nekidan strašan požar. Do 1800 rudnika nalazilo se je onaj čas u rudničkim galerijama. Drži se, da se je dosta ilih rudnika oglo zakloniti u početnim galerijama. Ne zna se za uzrok nesreće. Spasilo se je, u koliko se do sad znade, oko 400 osoba, a u koliko se je moglo ustanoviti poginulo ih 1193.

* Glasoviti talijanski maestro Perosi svršio je novu sinfonisku skladu u klasičnom stilu, na kojoj je blizu godinu dana radio.

* Druga mirovna konferencija u Haagu ne zna se još kad će bit sazvana. Neki vele, da će bit ovoga ljeta, a neki opet da je odgodjena do travnja 1907. Slatno je jedino to, da se sve vlasti priznale potrebne, da se ta druga konferencija svakako sazove.

* O pobunama u Albaniji stižu viesti, da se nastavljaju i da se tamo prilježno radi o tome, da se sve to više prošire. Guberner u Skadru prima gotovo svaki dan pisma, u kojima mu se prieti i najavljuje, kako će doskora buknuti revolucija.

* Petina ciele zemlje pripada danas Englezkoj. Stanovništvo englezkih posjeda brojilo 400 milijuna, ali bielo pleme obulavata samo osmi dio tog broja t. j. 54 milijuna. Nazad 40 god. englezko carstvo zauzimalo je samo 250 milijuna stanovnika. Najveći prirast uzšedio je ovih zadnjih deset godina. Onda je to carstvo zapremalo 8 1/2 milijuna četvornih milja, sad ih zaprema 12 milijuna. Najnapućeniji grad prošle Londona jest Kalkuta, koji pred dva veka nije imao ni 10,000 stanovnika a sad ih ima 800,000 hiljada.

NAŠE BRZOJAVKE

Budimpešta, 14. Fejevary u svojim izjavama dao je razumjeti, da ove godine ne će biti novih izbora.

Beč, 14. Nastavlja se u parlamentu s razpravom o izbornoj reformi. Wolf je iznio predlog, da Galicija bude oćieljena o sebi.

Petrograd, 14. Ovdje su iznova započeli namiri. Revolucionarni pokret iznova oživljuje.

Pariz, 14. Ustrojen je već novi kabinet sa Sarrienom na čela. Danas će se novo ministarstvo prikazati Komori.

Algeiras, 14. Ne može se opredieliti, koliko će još dugo trajati marokanska konferencija. Može biti da bude i odgodjena.

Beograd 14. Službeni list donosi naredbu ministra financija o ućelenuj autonomnih carskih tarifa.

Viestnik, izdav. i odgovorni urednik: Dr. VINKO SMOLČIĆ. Tiskarica Ivan Štignjatiz — Šibenik.

Broj 1612.

Natječajni oglas.

U smislu opruke Mihovila Andreis 13/II 1656, i na temelju Vrhovne Resolucije 25/V 1835, šibensko obćinsko viece udieliti će iz zaklela Andreis za školsku godinu 1905—1906 i za unapried dva stipendija u iznosu od Kruna 600 svaki na godinu, dvojici potomaka plemićkih obitelji grada Šibenika za vrijeme njihovog ućenja na srednjim ili višim školama u Austro-Ugarskoj Monarhiji.

Uzivatelji stipendija na koncu svake školske godine dokazati će, da su bili promaknuti u viši razred srednjih škola ili da su redovito pohađali i polagali izpite na višim školama, jer inače obćina će im uzkratiti daljnje davanje stipendija.

Rok natječaja traje do 15. Travnja 1906, a molbe imadu se prikazati podpisanim obćinskom Upraviteljstvu za obćinsko Viece.

OD OBĆINSKOG UPRAVITELJSTVA

Šibenik, 7. Ožujka 1906.

Za Načelnika Dr. KRSTELJ, v. r.

Prijednik P. ņikara, v. r.

Na prodaju dvie kuće u sred grada, a u širokoj ulici.

Obe su na tri poda, sa dućanima u prizemlju. Tko želi potanje obaviesti, neka se obrati gosp. Danu Petranoviću, učitelju mjestno gradjanske škole.

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.

DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000.

Sjedište u TRSTU.

Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMIŠSIMA

CALCIUM CARBID

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOI Kr. 25 franko Šibenik

netto težina (ne brutto za netto)

Novac se šalje unaprijed ili uz pouzće Za velike količine popust uz pogodbu.

PREĐSTAVNIK I SKLADIŠTAR
FRUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

Ne čitati

samo, već kušati se mora
davna prokušani medicinski

Steckenpferd

od
Liljanova mlička Sapun

od BERGMANNA i druga, Draždjan i
Tetschen na/L. od prije poznat pod
imenom BERGMANNOVA SAPUNA
od Liljanova mlička
da se lice oslobodi od sunčanih pjegica,
da zadovolje hiehl tein i rječni boju,
Predplatno komad po 80 para
u Drogeriji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU!

Jedan od najboljih načina, da se djeca
sačuvaju zdrava, da im se poboljša krv
i ojačaju pluća jest davati im više puta na
dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mlie-
kom. — Preporuča se i starijima proti
nazebam.

Čista naravskog meda po 60 novč. klg.
može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

Drogerija Vinka Vučića Šibenik
(prije R. Junakovića)

preporuča svoj bogato oskrbljeni
dućan raznim ljekovitim mirodijama,
predmetima iz gume, svakovrstnim
mineralnim vodama, velikim izborom
najfinijih parfima i predmeta nužnih
za bolesnike.

LOZE

dalmatinske, navrute na amerikan-
skoj podlozi, pripravlja za jesen g.
1906. za okuženo područje

PEČENKO I DRUG
Komen - Primorsko.

Cienc su:

Navrtiti na rupestris monticola 1000 km. K 120
" aramon - rupestris h. l. " " 140
" riparia - rupestris " " 140

Naručbe primaju se do 31. sie-
čnja g. 1906. - Sa naručbom zah-
tjeva se 20% kapare.

Tko želi baš svoju lozu, može
poslati poštom mladike srednje
debeljine.

— Svaki trgovac, koji ne ogla-
suje svoju robu, ustupa mjesto
svojim takmacima, koji oglasuju.

NAJBOLJI I NAJJEFTINJI
ŠTVAČI STROJEVA
"SINGER" O O
NAJNOVIJIH SISTEMA O O

DOBIJAJ SE SAMO U SKLADIŠTU
ŠIVACH STROJEVA "SINGER"
IVAN GRIMANI - ŠIBENIK.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

(Centrala u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamčivanja na uložnice i blagajničke doznačnice, te uz
potvrde na tekući ili na ček račun.

Preuzima vrijednosne papire i ine vrijednote u pohranu. Preuzima u svrhu na-
plate mjenice, naputnice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predjmovne na vrijednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednote, naročito sve vrsti državnih i pri-
vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijalnih papira, založnica priori-
tetnih obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatno i srebrnog novca naše
zemlje i inostranstva.

Unovčuje izvučene srećke, zadužnice i dospjele kupole, te nabavlja nove ku-
panske arke. Provdaja osiguranje proti tečajnom gubitku izriehanih srećaka i zadužnice.

Obavlja vinkulacijske i devinkulacijske svih vrsti vrijednosnih papira, polaže vojničko-
ženitbene i sve druge jamčevine u vrijednosnim papirima, te provdaja konversije.

Izvršuje isplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Ekomptira mjenice, naputnice i kupone vrijednosnih papira. — Prodaje promese
za sva vućenja. — Obavlja besplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njoj
dozvoljenih. — Osim toga obavljat će i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu
struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve pitanje obavijesti daje rado usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTARNIH SVEČA U ŠIBENIKU

Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!

Čast mi je preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu,
crkvama, bratovštinama, moju dobru uređenu

TVORNICI VOŠTARNIH SVEČA.

Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u
svim veličinama sveće od pravog pčelinjeg voska, kao i finog
crkvenog tamjana.

Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija prima se najspretnije,
te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom
najpompnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete.

S velepoštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTARNIH SVEČA U ŠIBENIKU.

Jadranska Banka u Trstu

Bankovne prostorije u
ulici Nicolò Macchiavelli, br. 26.

započela je svoje poslovanje, te

obavlja sve bankovne i mjenične po-
sllove: eskomptuje mjenice, daje predjmove
na vrijednosne papire, kao i na robu ležecu u
javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire
svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni
novac, te banknote, i unovčuje kupovne
izriehane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavniya tržišta
monarkije i inozemstva, te otvara vjerjesje
uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u
tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i
najsavjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteka kod
prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Štovanom občinstvu preporučujem upo-
trebljavanje MAGAZINOVE SMREKOVAČE,
koja okrepiljuje želudac, razgrijava živce,
zaustavlja proljev i lieči od groznice, tifusa,
lumjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovaca“
dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

Čudnovat je
uspjeh
koji se postizava
uporabom najnovijeg
ličila za kosu

od orašova ekstrakta
Nuisol-a

od BERGMANNA i druga u Draždjanim
i Teschen na/L.
jer nadmašuje naravnom lojom, koji
daje vlasima i brađi, sve dosadašnja
pronalazke.

Dobiva se u staklenkama po K 2.50
u Drogeriji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu,

utemeljena god. 1884.

po občini slob. i kr. zemaljskog glavnog grada Zagreba jedini je domaći
osiguravajući zavod.

Ova zadruga, osnovana na uzajamnosti, tom prokušanom i najvršćem
financijalnom temelju, prima uz vrlo povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

1. Na ljudski život:

- a) osiguranja glavnice za slučaj doživljenja i smrti;
- b) „ miraza djevojkama;
- c) „ životnih renta; sve to u raznolikim probitačnim kombinacijama;

2. Protiv štete od požara:

- a) osiguranja svih vrsti zgrada (kuća, gospodar. zgrada, tvornica);
- b) „ „ pokretnina (pokućstva, dućanske robe, go-
spodarskih strojeva, blaga itd.);
- c) osiguranja poljskih plodina (žita, siena itd.);

3. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Jamčevna glavnica zadruge 1 milijun Kruna.

Godišnji prihod premija i pristojba preko 600.000— Kruna.

Listnica obveza zadružnih članova K 2,181.383/54.

Posebne pričuve Kruna 220.000—.

Izplaćene odštete u požarnom odjelu Kruna 1,900.000—

Publiže obavijesti daje

Ravnateljstvo „CROATIE“ u Zagrebu,

Zrinjski trg, Beislavićeva ulica br. 2., te povjerenici i zastupnici
po svim većim mjestima u zemlji.